

การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร
สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE 21ST CENTURY ACCORDING
TO THE FOUR IDDHIPADA DHAMMAS OF THE ADMINISTRATORS
IN THE WANG PHU PHA UNITED CAMPUS GROUP UNDER THE
OFFICE OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA,
LOEI AND NONG BUA LAMPHU

¹สัตยา เสนา, ²พระครูปลัดสมชัย นิสฺสโภ และ ³ประสงค์ หัสรินทร์
¹Sattaya Sena, ²Phrakhrupalad Somchai Nissabho and ³Prasong Hassarin

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Sattayapnw@gmail.com

Received: December 29, 2024; **Revised:** January 23, 2025; **Accepted:** January 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัด

¹ นิสิต, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 217 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านวิมังสา ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านฉันทะ เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยมีการวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเป็นประจำ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอน พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและครู ผู้บริหารยังสนับสนุนการอบรมครูในด้านการวัดผลและการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม รวมถึงการตั้งคณะกรรมการนิเทศเพื่อตรวจสอบและพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่ ด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาและสนับสนุนงานวิชาการในทุกมิติ

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21, หลักอิทธิบาท 4

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the state of academic administration in the 21st century of administrators in the Wang Phu Pha United Campus Group under the Office of Secondary Education Service Area, Loei and Nong Bua Lamphu; 2) to study academic administration in the 21st century based on the Four Iddhipāda Dhammas of administrators in the Wang Phu Pha United Campus Group under the Office of Secondary Education Service Area, Loei and Nong Bua Lamphu; 3) to propose guidelines for academic administration in the 21st century based on the Four Iddhipāda Dhammas of administrators in the Wang Phu Pha United Campus Group under the Office of Secondary Education Service Area, Loei and Nong Bua Lamphu. The research sample consisted of 217

participants. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results were as follows: 1. The state of academic administration in the 21st century among administrators in the Wang Phu Pha United Campus Group was found to be at a high level overall. When considering each aspect, all were at a high level, ranked from highest to lowest as follows: Curriculum development and implementation; Instructional supervision; assessment and evaluation; learning media and innovation; learning process organization. 2. Academic administration in the 21st century based on the Four Iddhipāda Dhammas was also found to be at a high level overall. When considering each aspect, all were at a high level, ranked from highest to lowest as follows: *Vīmaṃsā* (investigation and evaluation); *Viriya* (perseverance); *Citta* (dedication and attention); *Chanda* (enthusiasm and satisfaction in the work). This was because administrators emphasized continuous curriculum development and evaluation, regularly analyzing and improving teaching and learning processes. They also encouraged teachers to use technology and innovation in teaching, while creating a supportive learning environment for both students and teachers. Additionally, administrators supported teacher training in assessment and instructional media and established a supervision committee to review and enhance teaching and learning. Moreover, they promoted the use of local knowledge and learning resources, as well as established a teaching materials center within the school to fully support student development. Their commitment was focused on developing and enhancing academic work in all dimensions.

Keywords : Academic Administration, Academic Administration in the 21st Century, Four Iddhipāda Dhammas

บทนำ

การศึกษาไทยในยุคปัจจุบันเป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้างมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความเป็นโลกไร้พรมแดน ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ การศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา รัฐบาลไทยมุ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพแก่ประชาชนมุ่งเน้นเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ การยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของคนไทย การเพิ่มความเสมอภาคและโอกาสในการ

เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และการส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา นอกจากนี้ยังมีแนวทางปฏิรูป 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคุณภาพของครูให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน การปรับปรุงสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และการเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในเชิงสถาบันและโครงสร้างของสังคม เพื่อให้สังคมไทยมีความเข้มแข็งและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการสร้างสมดุลระหว่างความรู้และคุณธรรม ควบคู่ไปกับทักษะที่สำคัญในยุคนี้ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ปัญญาประดิษฐ์ การคำนวณ การสร้างอาชีพ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง การบริหารด้านวิชาการจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีทั้งความรู้ จริยธรรม และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างไร้ขอบเขตและทันที ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตและการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งท้าทายให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับอนาคต การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องก้าวข้ามการมุ่งเน้นเฉพาะวิชาการ ไปสู่การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (อมรรัตน์ ดาคม, 2564: 2)

การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 5) ทักษะด้านการบริหารองค์การ 6) ทักษะการบริหารงานบุคคล 7) ทักษะทำงานเป็นทีม 8) ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ 9) ทักษะการกำหนดทิศทางองค์กร 10) ทักษะการรับรู้ไว 11) ทักษะการตัดสินใจ 12) ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์ 13) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 14) ทักษะคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการบริหาร ประกอบด้วย

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับตนเอง คุณธรรมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่การบริหาร ซึ่งต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคุมไปกับความรู้ความสามารถทั้งสิ้น เพื่อเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมและมีคุณประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมอย่างแท้จริง (วริภรณ์ นระแสน, 2564: 1)

ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและหนองบัวลำภู ทำให้จำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์ 4 ประการ ได้แก่ 1) สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและเสมอภาค พร้อมเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน 3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล แต่ปัญหาที่พบยังคงมีอยู่ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุเป้าหมาย ขาดการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ครูไม่ครบกลุ่มสาระวิชา ขาดการพัฒนาเทคนิคการสอนตามบทบาทครูยุคใหม่ การขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ทันสมัยโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ประชากรวัยเรียนมีแนวโน้มลดลง การจัดสรรงบประมาณล่าช้า สังคมยังให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศทางวิชาการมากกว่าพหุปัญญา ซึ่งทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมุ่งเน้นที่ความเก่งในด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว โดยขาดการคำนึงถึงความสามารถด้านอื่นๆ ของผู้เรียน อีกทั้งขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนตามพหุปัญญาที่แตกต่างกันไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและ หนองบัวลำภู, 2567)

หลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักการบริหารสถานศึกษามีความหลากหลาย หลักพุทธธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา คือ อิทธิบาท 4 อันเป็นหลักธรรมที่เป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา โดยการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องมีฉันทะ มีใจรักใคร่ในหน้าที่ของตนเอง รักเป้าหมายของโรงเรียน รักวัตถุประสงค์ของการบริหารและตั้งใจบริหารอย่างจริงจังด้วยความ เพียรพยายามอย่างเต็มที่ มีวิริยะ ความเพียร มีความพยายามในการบริหารด้วยความมุ่งมั่น แม้ว่าจะมีอุปสรรค ในการบริหารมากเพียงใดก็ตาม มีจิตตะ ความเอาใจใส่ ในการบริหารตั้งใจด้วยความเอาใจใส่ และมีวิมังสา ความพิจารณาไตร่ตรองในเหตุและผลแห่งความสำเร็จในการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารสถานศึกษา โดยมีหลักพุทธธรรมเป็น คุณธรรมพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไป (พระมหาสุพิชฌุล ชิตวิริโย (เชือกูล), 2564: 2)

จากเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและ

หนองบัวลำภู เพื่อหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการ โดยบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 33 คน และครูผู้สอนจำนวน 467 คน รวมทั้งหมด 500 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2566 ใช้รูปแบบการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก จำนวนทั้งสิ้น 217 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน จำนวน 7 รูป/คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักธรรม จำนวน 1 รูป/คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้อ และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร	n=จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน			
	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้	3.92	0.47	มาก	1
2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้	3.88	0.50	มาก	5
3. การนิเทศการสอน	3.91	0.44	มาก	2
4. สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	3.90	0.48	มาก	4

การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร	n=จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน			
	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
5. การวัดผลและประเมินผล	3.91	0.47	มาก	3
รวม	3.91	0.21	มาก	

จากตารางที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.47) ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.44) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.47) ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.48) และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร	n=จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน			
	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ฉันทะ	3.91	0.47	มาก	4
2. วิริยะ	3.95	0.48	มาก	2
3. จิตตะ	3.95	0.51	มาก	3
4. วิมังสา	3.99	0.48	มาก	1
รวม	3.95	0.24	มาก	

จากตารางที่ 2 การบริหารงานบุคคลในศตวรรษที่ 21 ตามหลักขรรษาธรรม 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านวิมังสา ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.48) ด้านวิริยะ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.48) ด้านจิตตะ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.51) และด้านฉันทะ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเน้นการสร้างความรักและความพึงพอใจในงาน โดยการส่งเสริมความกระตือรือร้นและแรงบันดาลใจในครูและบุคลากร พร้อมทั้งมุ่งมั่นพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องโดยไม่ย่อท้อแม้เผชิญอุปสรรค พร้อมทั้งใช้ความเอาใจใส่ในทุกกระบวนการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างรอบคอบ พร้อมสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความสุขและสุขภาพจิตที่ดีภายในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จและยั่งยืน พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความพยายามในการพัฒนา และการคิดวิเคราะห์ที่มีคุณภาพ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากผู้บริหารได้สร้างโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ โดยการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการสนับสนุนการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ พร้อมทั้งจัดอบรมให้กับครูเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรนุช ตันติ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการปฏิบัติอยู่ระดับน้อยที่สุด คือ การวัดผล และประเมินผล การศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญชพร คำทอง (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดขอนแก่น มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาครู 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การวัดและประเมินผล และ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาการ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านวิมังสา ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านฉันทะ เนื่องจากผู้บริหารได้เน้นถึงการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลอย่างรอบคอบผ่านการวิเคราะห์และการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมครูให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอนอย่างขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนและผู้สอน ผู้บริหารยังมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในด้านการวัดผลและการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และได้จัดตั้งคณะกรรมการนิเทศเพื่อช่วยตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่ ด้วยความรักและความตั้งใจในการพัฒนาและสนับสนุนงานวิชาการในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตนัสรี ขวัญคง (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา

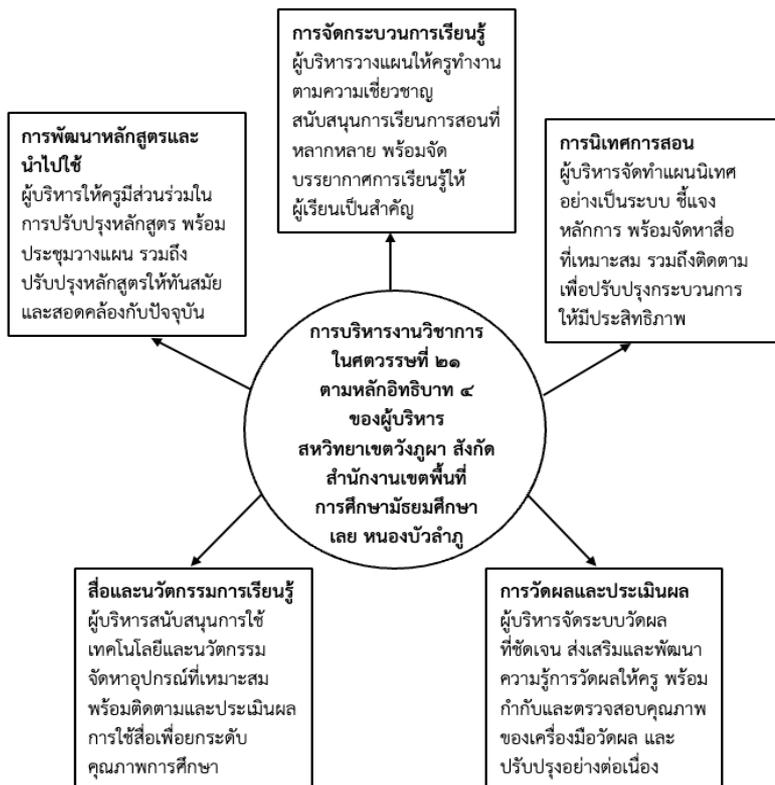
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักจิตตะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารงานตามหลักวิมังสา ส่วนการบริหารงานตามหลักวิริยะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤตล มะโนศรี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานตามหลักวิริยะ ด้านการบริหารงานตามหลักจิตตะ ด้านการบริหารงานตามหลักฉันทะ และด้านการบริหารงานตามหลัก วิมังสา ตามลำดับ

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเน้นการสร้างความรักและความพึงพอใจในงาน โดยการส่งเสริมความกระตือรือร้นและแรงบันดาลใจในครูและบุคลากร พร้อมทั้งมุ่งมั่นพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องโดยไม่ย่อท้อแม้เผชิญอุปสรรค พร้อมทั้งใช้ความเอาใจใส่ในทุกกระบวนการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างรอบคอบ พร้อมสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความสุขและสุขภาพจิตที่ดีภายในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จและยั่งยืน พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความพยายามในการพัฒนา และการคิดวิเคราะห์ที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี หนูพันธ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความจำเป็นที่จะนำเอาหลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เพื่อจะพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น สร้างและ พัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ ส่งเสริมพัฒนา และปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสม ผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการ และพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นสำคัญ และและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ดาคม (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดที่หลากหลาย เอาใจใส่ในการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์และมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศกับเครือข่ายการศึกษาอื่นเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสหวิทยาเขตวังภูผา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัญชพร คำทอง. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น.
วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(3), 452-462.
- เกตน์สิริ ขวัญคง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับ
คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จิรนุช ตันติ. (2566). การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทวี หนูพันธ์. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4
ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นฤตล มะโนศรี. (2565). การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียน
มัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เลย หนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุพิชฐพล ชิตวิริโย (เชื้อกุล). (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิ
บาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรีภรณ์ นระแสน. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตาม
หลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2566, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย - หนองบัวลำภู.
<https://web.sesao19.go.th/web/?p=132>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). รายงานการประเมินคุณภาพ
ภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา.

อมรรัตน์ ดาคม. (2564). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต
4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

